

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Факультет соціології і права

Кафедра господарського та адміністративного права

Кафедра інформаційного права та права інтелектуальної власності

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО НАПИСАННЯ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ

МАГІСТЕРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ

зі спеціальності 081 “Право”

Ухвалено методичною комісією факультету
соціології і права

Протокол № _____
від «___» _____ 2019 р.

Голова методичної комісії:

_____ К.Л. Попов

Рекомендовано кафедрами:
господарського та адміністративного права
Протокол № _____
від «___» _____ 2019 р.

інформаційного права та права
інтелектуальної власності
Протокол № _____
від «___» _____ 2019 р.

Завідувачі кафедр:

_____ С.І. Бевз

_____ С.Ю. Петраєв

Методичні рекомендації щодо написання, змісту та оформлення магістерських дисертацій зі спеціальності 081 “Право” [Електронний ресурс] / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. В. В. Іщенко. – Електронні текстові дані (1 файл: 439 Кбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 43 с.

*Гриф надано Вченою радою факультету соціології і права
(протокол № 4 від 25.11.2019 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

**Методичні рекомендації щодо написання, змісту та оформлення
магістерських дисертацій зі спеціальності 081 “Право”**

Укладач:	<i>Іщенко Владислав Вікторович, викладач</i>
Відповідальні редактори:	<i>Бевз Світлана Іванівна, к.ю.н., доцент</i> <i>Петряєв Сергій Юрійович, к.ю.н., доцент</i>
Рецензенти:	<i>Кравчук Олексій Олегович, д.ю.н., доцент</i> <i>Лук'янчиков Євген Дмитрович, д.ю.н., професор</i>

Методичні рекомендації призначені для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 081 “Право” та містять вимоги щодо написання, змісту та оформлення магістерської дисертації, приклади оформлення бібліографічного опису літературних та інших джерел міжнародно-правових, нормативно-правових актів та джерел судової практики в Списку використаних джерел, зразки оформлення окремих складових частин магістерської дисертації та окремих документів, пов’язаних з її захистом.

©В.В. Іщенко, 2019
©КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Вимоги до змісту магістерської дисертації	4
Вимоги до оформлення тексту магістерської дисертації	6
Вимоги до структури магістерської дисертації	7
Титульний аркуш	8
Завдання	8
Зміст.....	9
Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів	9
Основна частина	9
Висновки	12
Вимоги до оформлення бібліографічного апарату. Список використаних джерел.....	13
Додатки	14
Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	14
Реферат. Загальні вимоги до реферату	15
Оформлення реферату	16
Структура реферату	16
Відгук наукового керівника магістерської дисертації.....	17
Рецензія на магістерську дисертацію	17
Додаток А. Зразок оформлення титульного аркуша магістерської дисертації.....	19
Додаток Б. Бланк завдання на магістерську дисертацію.....	20
Додаток В. Зразок оформлення реферату магістерської дисертації	22
Додаток Г. Зразок оформлення змісту магістерської дисертації.....	25
Додаток Д. Приклади оформлення бібліографічного опису в Списку використаних джерел магістерської дисертації та Списку опублікованих праць студента в рефераті магістерської дисертації (відповідно до ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”)	27
Додаток Е. Приклади оформлення бібліографічного опису міжнародно-правових, нормативно-правових актів та джерел судової практики в Списку використаних джерел магістерської дисертації	35
Додаток Ж. Бланк відгуку наукового керівника магістерської дисертації.....	38
Додаток К. Зразок оформлення відгуку наукового керівника магістерської дисертації	41
Додаток Л. Бланк направлення на рецензію магістерської дисертації	42
Додаток М. Зразок оформлення рецензії на магістерську дисертацію	43

Загальні положення

Методичні рекомендації щодо написання, змісту та оформлення магістерських дисертацій зі спеціальності 081 “Право” розроблено на підставі Положення про екзаменаційну комісію / Уклад. В. П. Головенкін. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 16 с., Положення про випускну атестацію студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського [Електронний ресурс] / Уклад.: В. П. Головенкін, В. Ю. Угольніков. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 98 с.

Магістерська дисертація (далі – МД) – це вид кваліфікаційної роботи випускника ступеня вищої освіти магістра, призначений для об’єктивного контролю ступеня сформованості компетентностей дослідницького та інноваційного характеру, пов’язаних із застосуванням та продукуванням нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі економіки.

Назва МД має бути стислою, конкретною, відповідати спеціальності та сутності дослідженої проблеми, задачі, указувати на предмет і мету наукового дослідження.

Тема та зміст МД повинні відповідати спеціальності 081 “Право” та спеціалізації “Господарське та адміністративне право і процес”. Одна з можливих помилок – коли обраний об’єкт дослідження не відповідає спеціальності, тобто не належить до певного класу узагальненого об’єкта діяльності фахівця даної спеціальності. Тому необхідно максимально відповідально підійти до вибору об’єкта дослідження та теми МД.

У МД треба стисло, логічно та аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. При написанні МД **студент повинен обов’язково посилатися на авторів (співавторів) і джерела, з яких він запозичив матеріали, або окремі результати.**

Вимоги до змісту МД

МД – це результат дослідження певного об’єкта (системи, обладнання, пристрою, процесу, технології, програмного продукту, інформаційної технології, інтелектуального твору, явища тощо), його характеристик, властивостей (що є предметом дослідження). Об’єкт дослідження має належати до класу узагальненого об’єкта діяльності фахівця певної спеціальності, що зазначено у відповідній освітній програмі.

МД має бути пов’язана з вирішенням конкретних наукових або прикладних завдань, які обумовлені специфікою відповідної спеціальності. МД є кваліфікаційною роботою з певної спеціальності, її зміст має розкрити наявність у автора компетенцій, які зазначені у відповідній освітній програмі та стандарті вищої освіти відповідної спеціальності.

МД виконується на базі теоретичних знань і практичного досвіду, що отримані студентом протягом усього терміну навчання та самостійної науково-дослідної роботи.

Зміст МД має відповідати її темі. Матеріал МД має бути цілком присвячений темі дисертації, досягненню мети, вирішенню завдань, що поставлені. Неприпустимі будь-які відступи, що не мають відношення до завдань дослідження (вихід за межі теми МД).

Зміст МД передбачає:

- формулювання наукової проблеми, задачі, визначення об’єкта, предмета та мети дослідження, аналіз стану рішення проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження;

- аналіз можливих методів та методик досліджень, обґрунтований вибір (розробку) методу (методики) дослідження;

- науковий аналіз і узагальнення фактичного (емпіричного) матеріалу, який використовується в процесі дослідження;
- викладення отриманих результатів та оцінювання їхнього теоретичного, прикладного чи науково-методичного значення;
- перевірку можливостей практичної реалізації отриманих результатів;
- апробацію отриманих результатів і висновків у вигляді доповідей на наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, круглих столах (не нижче факультетського рівня) або публікацій у наукових журналах і збірниках з обов'язковими результатами рецензування.

У процесі підготовки та захисту МД студент має продемонструвати:

- здатності проводити системний аналіз проблеми та розв'язувати її на підставі відомих підходів, пропонувати нові шляхи до вирішення проблеми;
- уміння обґрунтовано вибирати методи дослідження, модифікувати існуючі та розробляти нові методи, виходячи із задач конкретного дослідження;
- здатності застосування сучасних методів експериментальних досліджень у конкретній галузі знань, методи планування експерименту та оброблення його результатів;
- здатність до наукового аналізу отриманих результатів і розроблення висновків та положень, уміння аргументовано їх захищати;
- уміння оцінити можливості використання отриманих результатів у науковій та практичній діяльності;
- володіння сучасними інформаційними технологіями при проведенні досліджень та оформленні кваліфікаційної роботи.

Змістом МД є розкриття сутності певної проблеми на основі ґрунтовного вивчення теоретичних джерел, їх аналізу, проведення необхідних досліджень, систематизації і аналізу отриманих даних, обґрунтування власних висновків та розробка пропозицій та рекомендацій.

Основна частина, як правило, містить: відомості про об'єкт та предмет дослідження, які необхідні та достатні для вирішення поставлених задач даної МД.

➤ обґрунтування і вибір теоретичних та експериментальних методів вирішення поставлених задач;

➤ розробку методики досліджень;

➤ формулювання результатів теоретичних і практичних досліджень та аналіз основних наукових результатів з точки зору достовірності, наукової та практичної цінності.

Основна частина містить у собі вступ, теоретичну, аналітично-дослідницьку та практичну складові, загальні висновки, список використаних джерел.

Теоретична частина містить огляд сучасного стану розробки і практичної реалізації проблем, які є предметом дослідження. Її розробляють на підставі вивчення спеціальної загальнотеоретичної монографічної літератури, нормативно-правових актів, судової та правозастосувальної практики.

У *теоретичній частині* розглядаються основні категорії, законодавчі акти, ідеї, за допомогою яких буде розроблятися проблема, ступінь розробленості проблеми, методологічна основа дослідження.

Тобто розглядається теоретична модель пошуку шляхів розв'язання проблеми. Вона використовується для аналізу відповідної інформації в аналітичній частині, пошуку у дослідницькій та обґрунтування рекомендацій, пропозицій і висновків – у практичній частині.

Аналітично-дослідницька частина містить поглиблений аналіз проблеми відповідно до теми МД. Зміст і структура її визначається темою і спрямована на виявлення напрямів удосконалення об'єкта і предмета дослідження.

Форма подання аналітичного матеріалу може бути довільною (словесна, графічна, таблицна тощо), але обов'язково повинна кореспондувати з моделлю, відображеною у теоретичній частині.

Аналітично-дослідницька складова є обов'язковою для всіх МД. Вона поряд з практичною частиною є основою МД. Використовується для детального вивчення певного явища, процесу, об'єкта і є завершенням аналітичної частини. Результатами досліджень можуть бути пропозиції, рекомендації, методики тощо.

Аналітична частина має завершуватися висновками, де у стислій формі наводяться результати проведеного аналізу і формулюються напрями розробок.

Практична частина містить матеріал, який обґрунтовує розроблені рішення, рекомендації та методики, спрямовані на розв'язання проблеми, визначеної у темі МД, на конкретному соціальному об'єкті.

Вимоги до оформлення тексту МД

МД подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису у твердій палітурці. У разі виконання декількома студентами комплексної теми, можливо мати спільну частину (том) МД, але наявність одноосібних томів є обов'язковою. МД оформлюється відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015 “Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання” та ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”. З огляду на високі вимоги нормативних документів, необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул, ілюстрацій і Списку використаних джерел.

МД виконується, як правило, державною або західноєвропейською (для іноземних студентів) мовою в друкованому вигляді.

Обсяг МД (основна частина без урахування реферату, додатків і Списку використаних джерел) складає 80-100 сторінок.

Дисертація оформлюється на аркушах формату А4 (210х297 мм), **шрифт Times New Roman розміром 14 пунктів через 1,5 інтервали** з розрахунку не більше 40 рядків на сторінці. **Розміри полів: верхнє, нижнє і ліве – 20 мм, праве – 10 мм.**

По тексту МД має бути скрізь (крім заголовків) однаковий міжрядковий інтервал (без відступів до чи після абзацу).

Абзацні відступи (відступи зліва першого рядка абзацу) по всьому тексту МД мають бути однаковими та дорівнювати 5 знакам (1,25 см).

Окремі слова та формули, які вписуються до друкованого тексту, мають бути чорного кольору і близької до основного тексту густоти.

Структурні елементи “ВСТУП”, “ЗМІСТ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” – не нумерують, а їх найменування є заголовками структурних елементів. **Кожний структурний елемент (Зміст, Вступ, Розділи, Висновки, Список використаних джерел, Додатки) починається з нової сторінки. Після заголовку кожного структурного елемента має бути два порожніх рядки.**

Для розділів і підрозділів наявність заголовка обов'язкова. Заголовки розділів і підрозділів робляться напівжирним шрифтом. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів (Зміст, Вступ, Розділи, Висновки, Список використаних джерел, Додатки) необхідно розміщувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці (наприклад, РОЗДІЛ 2, крапка не ставиться, потім назва розділу з нової строчки посередині).

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів необхідно починати не посередині та не з нової сторінки, а з абзацу (1,25 см). Перед заголовком підрозділів, пунктів і підпунктів і після нього наступним або попереднім текстом має бути один порожній рядок.

Не можна розмішувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту.

По тексту МД, як правило, не повинно бути жодних виділень тексту курсивом та/або напівжирним.

Розділи, підрозділи, пункти та підпункти нумеруються арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад: 1.1, 1.2 і т.д. Номер пункту складається з номера розділу, номера підрозділу (якщо він є) і порядкового номера пункту, розділених крапками і т.п., наприклад: 1.1.1, 1.1.2 і т.д..

Сторінки МД нумеруються арабськими цифрами у правому верхньому кутку сторінок із збереженням наскрізної нумерації всього тексту.

Титульний аркуш також включається до нумерації, але номер сторінки на ньому не ставлять.

Листи Завдання не нумеруються.

Ілюстрації необхідно розмішувати безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступному аркуші. На всі ілюстрації в МД мають бути посилання. На всі запозиченні ілюстрації також мають бути посилання. Всі ілюстрації, які виносяться на захист, необхідно навести в основній частині МД, або у додатках.

Ілюстрації нумеруються арабськими цифрами в межах розділу та називаються “Рисунок”. Номер рисунка разом з його назвою (у разі необхідності) розміщується під рисунком, наприклад: “Рисунок 3.2 – *назва рисунка*” (другий рисунок третього розділу).

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розмішувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. Назва таблиці має відображати її зміст, бути конкретною та стислою. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. Дозволено таблиці нумерувати в межах розділу. У цьому разі номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, “Таблиця 2.1” – перша таблиця другого розділу.

Обов’язковою умовою є грамотність і чітка логіка викладу, правильність мовностилістичного оформлення. Текст повинен бути старанно вивіреном та вичитаним автором після друку до зшивання в жорстку палітурку.

Вимоги до структури МД

Структурно МД складається зі *вступної частини, основної частини, додатків.*

Порядок розміщення елементів МД наступний:

Вступна частина:

Титульний аркуш МД (див. Додаток А) – стор. 1 (номер не ставиться);

Завдання на МД (див. Додаток Б) – вшивається після титульного аркуша (не нумерується);

Реферат (див. Додаток В) – вшивається після завдання (не нумерується);

Зміст (див. Додаток Г) – стор. 2;

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (*якщо необхідно*).

Основна частина:

Вступ;

Розділи та підрозділи, які розкривають основний зміст МД відповідно до завдання;
Висновки;
Список використаних джерел;
Додатки (за наявності).

Титульний аркуш

Оформляється виключно за зразком, наведеним у додатку А. На титульному аркуші відповідно до назви теми МД обов'язково має бути бібліографічний індекс УДК, який підбирається під кожну тему за ключовими словами у назві МД (*його можна знайти в бібліотеках, в т.ч. в НТБ ім. проф. Г.І. Денисенка КІП ім. Ігоря Сікорського за спеціальним бібліографічним довідником-покажчиком*). На титульному аркуші мають обов'язково бути підписи студента, наукового керівника, рецензента, а після допуску МД до захисту – також завідувача кафедри.

Завдання

Завдання за формою, наведеною у додатку Б, затверджується завідувачем випускової кафедри. Завдання видається студенту на першому тижні періоду переддипломної практики та безпосередньої підготовки МД.

У завданні зазначаються:

- **тема МД** та наказ по університету, яким її затверджено. Тема МД має бути короткою, точно відповідати її змісту – предмету дослідження, тобто тієї дослідницької роботи, яку має виконати студент щодо об'єкта дослідження. У назві не бажано використовувати ускладнену чи узагальнюючу термінологію. У назві треба уникати слів “Дослідження...”, “Аналіз...”, “Вивчення...”, “Питання...”, “Проблеми...” через невизначеність кінцевого результату;

- **термін здачі** студентом закінченої МД, який встановлюється рішенням випускової кафедри або вченої ради факультету з урахуванням часу, необхідного для отримання відгуку наукового керівника, візи завідувача випускової кафедри про допуск до захисту, рецензії та подання секретарю екзаменаційної комісії не пізніше ніж за два дні до захисту МД;

- **об'єкт дослідження** зазначається через назву певної системи (обладнання, пристрою, процесу, технології, програмного продукту, інформаційної технології, інтелектуального твору, явища тощо). Об'єкт дослідження має належати до класу узагальненого об'єкта діяльності фахівця певної спеціальності;

- **предмет дослідження** зазначається у вигляді системи властивостей, характеристик, функцій об'єкту дослідження, на які безпосередньо має бути спрямовано дослідження (із зазначенням певних обмежень). Предмет дослідження є конкретизацією наукової проблеми, що впливає із завдань дослідження, визначає тему дослідження, яка визначається на титульному аркуші як її назва;

- **перелік питань, які мають бути розроблені**

Зазначаються конкретні завдання з окремих частин МД, послідовність і зміст яких визначають фактично майбутню структуру дисертації. Формулювання цих завдань повинно бути в наказовій формі, тобто починатися зі слів: “Провести аналіз...”, “Обґрунтувати...”, “Дослідити...”, “Визначити...”, “Оптимізувати...”, “Розробити...” тощо;

- **перелік публікацій**

Зазначаються орієнтовні назви та види (статті, тези тощо) запланованих публікацій за темою МД;

- **перелік ілюстративного матеріалу** (за необхідності).

Зазначаються орієнтовні назви складових ілюстративного матеріалу, що мають із

достатньою повнотою відображати основні положення результатів дослідження. Ілюстративний матеріал для захисту МД виконується у вигляді плакатів, креслень або подається за допомогою оверхедів (світлопроекторів) та комп'ютерних засобів.

Завдання заповнюється від руки або на комп'ютері за формою, наведеною у додатку Б.

Зміст

Зміст має відбивати конкретний поетапний план реалізації МД, її структуру.

Зміст повинен містити назви **всіх** структурних елементів (вступу, розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), висновків, списку використаних джерел, найменування додатків) та **номери їх початкових сторінок** (зразок див. у Додатку Г).

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів

Якщо в МД вжита специфічна термінологія (наприклад, абрєвіатурні або скорочені назви кодексів, законів чи інших нормативно-правових актів, органів державної влади тощо), а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути поданий у МД у вигляді окремого списку.

Перелік треба друкувати двома колонками, у яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їхню детальну розшифровку.

Якщо в МД спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення та таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їхню розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Основна частина

Основна частина МД містить вступ, певну кількість розділів (як правило, три) та висновки до них, а також висновки (загальні).

У *Вступі* необхідно розкрити актуальність теми, її значущість для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, обґрунтувати доцільність проведення дослідження. Необхідно показати зв'язок вибраного напрямку досліджень із планами науково-дослідних робіт випускової кафедри, із галузевими та (або) державними планами та програмами. Обов'язково зазначити номери державної реєстрації науково-дослідних робіт, а також і роль автора у виконанні цих науково-дослідних робіт.

Для студентів студентів-здобувачів ступеня магістра за освітньою програмою (спеціалізацією) “Господарське та адміністративне право та процес” спеціальності 081 “Право” в МД рекомендується наступне формулювання зв'язку досліджень із планами науково-дослідних робіт випускової кафедри: “Магістерську дисертацію виконано відповідно до планової тематики науково-дослідної роботи кафедри господарського та адміністративного права КПП ім. Ігоря Сікорського за темою “Правове забезпечення сталого розвитку” (державний реєстраційний номер 0118U100325)”.

Вступ (починається з нової сторінки) повинен включати в себе:

- обґрунтування актуальності теми;
- оцінку сучасного стану розробленості проблеми на основі аналізу вітчизняної і зарубіжної наукової літератури із зазначенням провідних напрямів, вчених і спеціалістів у даній предметній галузі;
- характеристики основної мети і задач МД;
- характеристику об'єкту та предмету дослідження;
- характеристики методології та методів дослідження;
- визначення наукової новизни одержаних результатів;

- визначення практичного значення одержаних результатів (*за наявності*);
- відомості про апробацію результатів дослідження (*за наявності*);
- кількість публікацій за темою МД (*за наявності*);
- інформацію про структуру МД, її загальний обсяг, кількість використаних джерел та додатків.

Рекомендований обсяг вступу 3-5 сторінок.

Текст вступу МД має відображати її зміст в такій послідовності:

Актуальність теми дослідження – це розкриття сутності, стану розв’язування наукової проблеми (задачі), її актуальності та значущості для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, обґрунтування доцільності проведення дослідження (*до 1 сторінки*).

Мета і задачі дослідження. Їх формулювання зазвичай роблять у формі перерахунку (вивчити..., описати..., встановити..., виявити..., вивести залежність... і т.ін.). Формулювати задачі потрібно якомога ретельніше, оскільки описання їх вирішення становить зміст розділів МД. Заголовки розділів та підрозділів МД, як правило, народжуються саме з формулювання задач МД.

Задачі повинні ставитися відповідно до мети і враховувати план МД (приблизно на кожен пункт плану має бути задача). Відповідно до задач мають бути висновки в кінці дисертації. Тобто має бути логічний взаємозв’язок: план – задачі – висновки.

Об’єкт дослідження – це певні процес або явище тощо, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Об’єкт дослідження має належати до класу узагальненого об’єкта діяльності фахівця спеціальності 081 “Право”.

Предмет дослідження – це певні властивості, характеристики об’єкта, його частина, на яку безпосередньо спрямовано саме дослідження, оскільки предмет дослідження визначає тему МД, яка зазначається на титульному аркуші. Предмет дослідження міститься в межах об’єкта дослідження. Визначення предмета дослідження практично є конкретизацією наукової проблеми, що впливає із завдань дослідження.

Методи дослідження. Подання переліку використаних методів дослідження для досягнення поставленої в дисертації мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту дисертації, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна одержаних результатів. Подають коротку анотацію нових здобутків (рішень, висновків), одержаних студентом особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, підкреслити ступінь новизни.

Практичне значення одержаних результатів (*за наявності*). Подають відомості про застосування результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього впровадження (використання). Необхідно надати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, у яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів (*за наявності*).

Апробація результатів магістерської дисертації. Вказується, на яких наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, “круглих столах” оприлюднені результати досліджень, що включені до МД. Необхідно вказати статус, повну назву, місто та дату (дати) проведення наукової конференції, симпозіуму, семінару, “круглого столу”. Якщо матеріали опубліковано, теми доповіді (повідомлення) вказувати не потрібно. Якщо матеріали не опубліковано, але є програми або інші документи, що підтверджують апробацію, необхідно також вказати теми доповіді (повідомлення). Якщо певна організація прийняла до використання (впровадження) рекомендації або розробки студента, необхідно вказати назву

цієї організації з зазначенням реквізитів відповідного документа, що підтверджує впровадження (акт впровадження, довідка тощо).

Публікації¹. Зазначається, у скількох статтях у наукових журналах та/або збірниках наукових праць (з зазначенням їх належності до числа фахових, нефахових з юридичних наук, зарубіжних), а також у скількох тезах наукових конференцій, симпозіумів, семінарів, “круглих столів” опубліковано результати МД. Назви публікацій вказувати не потрібно. Їхні повні бібліографічні описи необхідно наводити у *Списку опублікованих праць в рефераті МД.*

Загальний обсяг магістерської дисертації. Вказується загальний обсяг МД з зазначенням кількості сторінок, в т.ч. кількість сторінок основної частини МД. За наявності додатків вказується їх кількість та скільки сторінок вони займають. Вказується скільки найменувань літератури є в *Списку використаних джерел* та скільки сторінок він займає.

Основна частина складається з розділів та підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки.

Назва та зміст всіх розділів не повинні виходити за межі теми МД.

Структура МД (розділи, підрозділи), як правило, має відображати послідовну реалізацію поставлених задач МД (структура МД має відповідати задачам МД).

Рекомендується основну частину МД поділити на три розділи: теоретико-методологічний, аналітичний та рекомендаційно-впроваджувальний.

У *першому розділі* на підставі огляду літератури за темою МД повинні бути викладені стан наукової проблеми (задачі), теоретичні основи проблеми, яка досліджується, розкриті її окремі теоретико-методологічні аспекти, актуальність і важливість дослідження на даному етапі розвитку, виходячи з міжнародних і національних інтересів. Стисло, критично висвітлюючи дисертації попередників, студент повинен визначити ті питання, що залишились не вирішеними, а, отже, визначити своє місце в розв’язанні проблеми. Необхідно закінчити цей розділ коротким резюме стосовно доцільності проведення дослідження, обґрунтуванням вибору об’єкта і предмета дослідження, формулюванням мети та завдань дослідження. Загальний обсяг першого розділу, як правило, не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини МД.

У наступних розділах, як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи вирішення завдань дослідження та їхні порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення дослідження, розкривають гіпотези, що розглядаються.

В інших розділах із вичерпною повнотою викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розробку проблеми. Студент повинен давати оцінку повноти розв’язування поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

У *другому розділі* подаються результати аналізу практики правової діяльності об’єкта дослідження, виявляються не вирішені правові проблеми, невикористані можливості.

У *третьому розділі* дається прогноз правового розвитку об’єкта дослідження та юриспруденції, визначаються напрямки, рекомендації, заходи щодо розв’язання існуючих проблем.

Між структурними частинами дисертації повинен просліджуватися чіткий логічний зв’язок, тобто розділи мають бути пов’язані між собою та починатися з короткого опису

¹ для магістра наукового спрямування обов’язкова наявність наукової публікації (статті) за результатами проведеного дослідження.

питань, що розкриваються в даному розділі в їхньому взаємозв'язку з попередніми та наступними розділами.

Структура МД (розділи, підрозділи) відповідно до поставлених задач має свідчити про результати проведених досліджень та за результатами виконання цих завдань містити відповідні обґрунтовані висновки.

Наприкінці кожного розділу обов'язково формулюють висновки зі стислим викладенням наукових і практичних результатів тієї частини дослідження, що була розглянута в розділі (до 1 сторінки). У висновках не слід переказувати те, що було зроблено в розділі, а сформулювати те, що з цього випливає.

Кількість підрозділів у розділах не регламентується. Вона може коливатися від двох до чотирьох. Як правило, кожен розділ складається з трьох підрозділів, що мають відображати логічну послідовність дослідження та розробки власних пропозицій. І лише в окремих випадках (виходячи зі специфіки теми МД) в одному із розділів (в 1-му чи 3-му) може бути 2 підрозділи.

Назва та зміст всіх підрозділів кожного розділу не повинні виходити за межі назви цього розділу.

Висновки

Висновки є завершальною та особливо важливою частиною МД, що має продемонструвати результати дослідження, ступінь реалізації поставленої мети та завдань. У висновках проводиться синтез усіх отриманих результатів дослідження та їхнє співвідношення із загальною метою та завданнями МД.

У висновках з огляду на поставлену мету і завдання дослідження викладають оцінки наукових та практичних результатів, одержаних в дисертації. Далі формулюють пропозиції та рекомендації щодо наукового та практичного використання цих результатів. В першому пункті висновків коротко оцінюють стан проблеми, якій присвячена дисертація. У висновках формулюється наукова проблема, що вельми тісно пов'язується з назвою МД, метою дисертації і основними науковими положеннями, що захищаються в МД. Це ніби наукова “формула”, згусток отриманої наукової новизни. Зазвичай, формулювання висновків починається так: “У магістерській дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове розв'язання наукового завдання (або наукової проблеми), що виявляється в...”. Далі треба вказати, якою саме є наукова проблема або завдання, як вона вирішена і для чого в кінцевому розумінні (прикладному плані) вона призначена. Варто ще раз підкреслити, що часто плутають формулювання наукового завдання або проблеми з кінцевими прикладними результатами виконаної дисертації.

Далі наголошують на науковій новизні та викладають основні методи вирішення поставленої в дисертації наукової проблеми (завдання), її практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями.

Викладають найбільш важливі наукові та практичні результати, одержані в МД, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (задачі), її значення для науки та практики. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів.

На підставі отриманих висновків у МД можуть надаватися рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. У рекомендаціях визначають необхідні, на думку автора, подальші дослідження проблеми; подають пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження (наприклад, щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства, розробки проєктів нових нормативних актів тощо).

Висновки краще розділити на підпункти у вигляді послідовно пронумерованих абзаців. При цьому кожен абзац має містити окремий завершений логічно висновок чи рекомендацію.

Будь-які бібліографічні посилання у висновках недоречні, тут подається виключно авторський текст.

Рекомендований обсяг висновків 5-8 сторінок.

Вимоги до оформлення бібліографічного апарату.

Список використаних джерел

Бібліографічний апарат в МД – ключ до використаних автором джерел. Крім того, він певною мірою відбиває наукову етику і культуру наукової праці. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь ознайомлення студента з наявною літературою з досліджуваної проблеми. Бібліографічний апарат МД складається з бібліографічного списку – *Списку використаних джерел* – і бібліографічних посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна із суттєвих частин МД, що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей. Зазначається автор(и) (якщо є), обов'язково назва, місце видання, видавництво, рік видання, загальна кількість сторінок у книзі; для частин книги, статей у журналах чи збірниках, матеріалів конференцій – обов'язково автор(и), назва статті (тез), рік видання, номер (випуск) журналу (збірника), для журналів та матеріалів конференцій – місце видання, видавництво, а також сторінки, на яких розміщується відповідна стаття (тези) тощо.

Бібліографічний опис джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”. Приклади оформлення бібліографічного опису в Списку використаних джерел наведено **в додатку Д**. Приклади оформлення бібліографічного опису міжнародно-правових, нормативно-правових актів та джерел судової практики у Списку використаних джерел наведено **в додатку Е**.

Список використаних джерел слід розміщувати **без повторів одним із таких способів:**

- **в порядку появи посилань у тексті МД;**
- **в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або назв книг.** При використанні цього способу першими наводяться використані міжнародно-правові акти (спочатку універсальні, далі – регіональні, потім – двосторонні), далі – нормативно-правові акти України (з урахуванням їх ієрархії та статусу органу, що їх прийняв – починаючи з Конституції України, далі – від найвищого до найнижчого), далі – нормативно-правові акти зарубіжних країн (з урахуванням їх ієрархії та статусу органу, що їх прийняв – від найвищого до найнижчого), далі – джерела судової практики, архівні джерела, акти органів державної влади ненормативного характеру (листи, роз'яснення тощо), проекти нормативно-правових актів. Якщо міжнародно-правові або нормативно-правові акти мають однакову юридичну силу, то вони наводяться в хронологічному порядку (за датою прийняття), починаючи з найбільш раннього (прийняті в один день – за номером, потім – за назвою). Далі наводяться літературні джерела кириличним шрифтом (українською, російською та ін.

мовами) за українським алфавітом. Літературні джерела латинським (наприклад, англійською мовою) та іншими шрифтами (крім кириличного) подаються наприкінці списку використаних джерел за латинським алфавітом.

Список використаних джерел повинен містити в собі бібліографічний опис **всіх реально використаних** в процесі написання дисертації джерел. **На кожне джерело, що включено до Списку використаних джерел, обов'язково має бути принаймні одне посилання в тексті МД.** До Списку використаних джерел рекомендується включати публікації студента за темою МД з посиланнями на них в самій МД.

Літературні джерела іноземною мовою (в т.ч. російською) в Списку використаних джерел наводяться **мовою оригіналу**.

Додатки

Додатки оформлюють як продовження МД після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті МД. Кожен із додатків починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “ДОДАТОК __” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, крім літер І, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї, наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б. Єдиний додаток позначається як ДОДАТОК А. Дозволено позначати додатки літерами латинської абетки, крім літер І та О.

У разі повного використання літер української і/або латинської абеток дозволено позначати додатки арабськими цифрами.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи та підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

До додатків можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці (наприклад, з статистичними даними);
- матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна включити до основної частини (таблиці, фотографії, розрахунки; інструкції, методики, копії документів, та ін.).

На всі додатки обов'язково повинні бути зроблені посилання в основному тексті МД.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без

перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те і те знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

е) якщо треба виявити ставлення автора МД до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

є) якщо автор МД, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора МД, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (підкреслено мною. – В. І.), (курсив наш. – В. І.), (розрядка моя. – В. І.).

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела, на яке дано посилання в МД.

У тексті МД повинні бути посилання на всі номери списку використаних джерел (один раз або більше разів за необхідністю).

Посилання в тексті МД роблять у квадратних дужках, причому перша цифра означає порядковий номер джерела у зазначеному списку використаних джерел, далі, після коми, пишеться **маленька буква “с”** з крапкою, далі – сторінка або сторінки, які цитуються, наприклад, [37, с. 269] або [5, с. 5-7]. Між останнім словом у реченні та посиланням має бути пробіл. У разі необхідності зробити посилання на те саме джерело більше одного разу його роблять за тими ж правилами з зазначенням того самого номера джерела зі списку, що й першого разу, разом зі сторінкою, або сторінками, які цитуються.

Посилання в тексті на кілька джерел роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, “... у працях [1-7]...[1; 3; 8; 21;]...”.

Посилання на ілюстрації та формули МД вказують порядковим номером ілюстрації чи формули – останній беруть у дужки, наприклад, “рис. 1.2”, у формулі (2.1).

На всі таблиці МД повинні бути посилання у тексті, при цьому слово “таблиця” пишуть скорочено, наприклад: “...в табл. 1.2”. У повторних посиланнях вживають скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3”.

Реферат

Написання реферату – заключний етап виконання МД перед поданням її до захисту. Призначення реферату – ознайомлення членів екзаменаційної комісії та присутніх на захисті з методикою дослідження, фактичними результатами і основними висновками МД. Реферат має стисло, але досить ґрунтовно розкривати основний зміст МД, в ньому не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої немає в МД. Реферат – своєрідна візитна картка МД. У ньому викладають основні ідеї та висновки МД, внесок автора у проведене дослідження, ступінь новизни і практичну значущість результатів дослідження.

Реферат МД має бути обсягом до 500 слів (без урахування списку опублікованих праць автора) українською та іноземною (англійською або іншою, яку вивчав студент) мовами.

Структурні частини реферату не нумерують, їх назви друкують великими літерами симетрично до тексту.

Структурно реферат складається із загальної характеристики МД, коротко викладеного змісту розділів, висновків, списку опублікованих автором праць за темою МД.

Текст реферату має відображати зміст МД в такій послідовності:

Актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Мета і задачі дослідження.

Об'єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Практичне значення одержаних результатів (за наявності).

Апробація результатів магістерської дисертації.

Публікації.

Загальний обсяг магістерської дисертації.

Наведені вище елементи подаються в тому ж вигляді, що у вступі до МД відповідно до вимог, наведених вище (див. с. 10-11). Допускається певне скорочення лише рубрики *Актуальність теми дослідження* з тим, щоб її обсяг в рефераті не перевищував, як правило, 1 абзацу.

Далі стисло викладається зміст МД за розділами (орієнтовно 1 абзац на кожен з розділів МД). Можна викладати й стислий зміст кожного з підрозділів (з зазначенням назви) всіх розділів МД (орієнтовно 1 речення на кожний з підрозділів МД).

Наукова новизна одержаних результатів і найбільш вагомі висновки та пропозиції. Подають головні теоретичні та практичні результати (пропозиції) МД, одержані автором особисто (орієнтовно до 0,5 сторінки). Кожен теоретичний і прикладний висновок дисертації треба формулювати чітко і конкретно (однозначно). Формулювання віддзеркалює суть і новизну зробленого. Але тут не можна доходити до рівня анотації. Бажано показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, підкреслити ступінь новизни.

Частини реферату, з яких відсутні дані, опускають.

Список опублікованих праць студента (статей, матеріалів (тез) доповідей на конференціях тощо) за умови їх наявності за темою МД подають відповідно до ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання” (Додаток Д) з обов'язковим наведенням назв праць і прізвищ усіх співавторів.

Ключові слова, що є найістотнішими для розкриття спрямованості роботи, формують на основі тексту роботи і розташовують у кінці реферату. Перелік 5-15 ключових слів (словосполучень) друкують прописними літерами в називному відмінку в рядок, через коми.

Відгук наукового керівника магістерської дисертації

Студент може вважати свою МД виконаною, коли вона відповідає наступним умовам: містить достовірний матеріал, усі висновки достатньо обґрунтовані, МД має елементи новизни, розроблені рекомендації щодо впровадження результатів дослідження.

Повністю оформлену МД студент надає, у строк, встановлений кафедрою, для отримання відгуку науковому керівнику.

Відгук наукового керівника виконується розбірливим почерком на спеціальному бланку (додаток Ж) або друкується на комп'ютері за зразком, наведеним в додатку К.

Відгук наукового керівника складається в довільній формі із зазначенням:

1) актуальності теми;

- 2) в інтересах або на замовлення якої організації робота виконана (в рамках науково-дослідної роботи кафедри, підприємства, НДІ тощо);
- 3) відповідності виконаної МД виданому завданню;
- 4) короткого критичного огляду змісту окремих частин МД із зазначенням найбільш важливих і значущих питань, у яких виявилася самостійність автора, його рівень теоретичної та практичної підготовки, ерудиція, знання фахової літератури, знання фахової літератури; підготовленість студента до прийняття сучасних рішень, умінь аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні наукові рішення, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології;
- 5) рівня розкриття окремих розділів МД;
- 6) найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, значущості висновків і практичних рекомендацій студента, їх апробації (участь у конференціях, семінарах, публікація в наукових журналах тощо);
- 7) своєчасності виконання календарного плану;
- 8) висновку щодо унікальності магістерської дисертації за результатами її перевірки на плагіат за допомогою комп'ютерної програми;
- 9) недоліків МД та тих, що виявилися в роботі студента;
- 10) інші питання, які характеризують професійні якості студента;
- 11) висновків щодо відповідності якості підготовки студента вимогам освітньої програми і можливості присвоєння йому відповідної ступеня магістра та кваліфікації (формулювання згідно з навчальним планом спеціальності: **“може бути присвоєна кваліфікація магістра права за спеціальністю 081 “Право”**).

Науковий керівник МД оцінку за МД у відгук не виставляє.

Негативний відгук наукового керівника МД не є підставою до недопущення студента до захисту МД.

Рецензія на магістерську дисертацію

МД подається до захисту з рецензією фахівця за спеціальністю 081 “Право” (як правило, доктора або кандидата юридичних наук). Направлення на рецензію за формою, наведеною в додатку Л, підписується завідувачем випускової кафедри.

Рецензенти МД призначаються зі складу науково-педагогічних працівників (докторів та кандидатів юридичних наук) інших правничих кафедр КПІ ім. Ігоря Сікорського або фахівців з інших закладів вищої освіти, наукових установ, підприємств, установ, організацій тощо, фахова кваліфікація яких відповідає спеціальності 081 “Право” (як правило, докторів або кандидатів юридичних наук).

Рецензентом МД не може бути співробітник (у тому числі й за сумісництвом) випускової кафедри, на якій виконувалась МД. Науковий керівник МД та рецензент МД не можуть бути співробітниками однієї кафедри (у тому числі й за сумісництвом).

Рецензія не повинна дублювати відгук наукового керівника, тому що відгук наукового керівника – це в основному характеристика професійних та громадянських якостей студента та його дисертації в процесі дисертації над МД, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо МД.

При підготовці рецензії на МД рецензентам слід мати на увазі, що зміст МД має виявити рівень загальнотеоретичної та спеціальної підготовки студента до профілю майбутньої роботи, його здатності та вміння використовувати теоретичні знання, уміння та досвід отримані у ЗВО, для рішення завдань із відповідної спеціальності.

Рецензії має передувати уважний розгляд усіх розділів МД, включаючи наведений

фактичний матеріал, виявлення її переваг і недоліків у частині теоретичних положень і в практичному відношенні, а також у оформленні. Текст рецензії має бути написано розбірливим почерком або надруковано на відповідному бланку за зразком, наведеним у додатку М.

Рецензія складається в довільній формі. У тексті рецензії рекомендується уникати загальних фраз. Наприклад, таких як, “студент виконав велику дисертацію, справився зі складним завданням, зробив ряд цінних пропозицій”.

У рецензії має бути розкрито:

- 1) відповідність МД затвердженій темі та завданню, відповідність об’єкта та предмета дослідження спеціальності 081 “Право”;
- 2) актуальність теми;
- 3) реальність роботи (виконання на замовлення підприємств, організацій, за науковою тематикою кафедри, НДІ тощо);
- 4) загальний огляд змісту МД, при цьому рецензент **оцінює кожен розділ МД**;
- 5) ступень використання сучасних досягнень юридичної науки та практики;
- 6) найбільш цікаві місця МД, у яких проявилася самостійність студента, його рівень теоретичної та практичної підготовки, ерудиція, знання фахової літератури та використання судової практики;
- 7) оригінальність та обґрунтованість висновків і рекомендацій (пропозицій) студента, що впливають із виконаної ним МД, зокрема, щодо вдосконалення законодавства України;
- 8) можливість впровадження результатів МД;
- 9) недоліки МД;
- 10) **оцінка за університетською шкалою оцінювання (“відмінно”, “дуже добре”, “добре”, “задовільно”, “достатньо”, “незадовільно”)**, якої, на думку рецензента, заслуговує МД та її відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт освітнього ступеня магістра;
- 11) можливість присвоєння студенту ступеня магістра та відповідної кваліфікації (формулювання згідно з освітньою програмою та навчальним планом спеціальності: **“може бути присвоєна кваліфікація магістра права за спеціальністю 081 “Право”**).

Загальна оцінка МД повинна логічно впливати зі змісту рецензії. Загальний обсяг рецензії не обмежується. Проте рекомендується утримуватися як від надмірно коротких, так і від дуже докладних рецензій, від переказу роботи або викладу подробиць, що не мають істотного значення для її загальної оцінки.

Негативна оцінка МД, яка може бути висловлена в рецензії, не є підставою до недопущення МД до захисту в екзаменаційній комісії.

Якщо рецензент МД є співробітником іншого ЗВО, наукової установи, підприємства, установи, організації (не КПП ім. Ігоря Сікорського), то на рецензії на МД ставиться **печатка цієї установи, організації, яка засвідчує підпис рецензента.**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”**

Факультет соціології і права

**Кафедра господарського та адміністративного права *або*
Кафедра інформаційного права та права інтелектуальної власності¹**

“На правах рукопису”
УДК 340.114.007.3(477)

“До захисту допущено”

Завідувач кафедри

_____ **С.І. Бевз *або* С.Ю. Петряєв²**

“ ____ ” _____ 201__ р.

Магістерська дисертація

зі спеціальності 081 “Право”

на тему: **Організаційно-правові засади управління у сфері юридичної науки в Україні**

Виконав(-ла): студент(-ка) 2 курсу магістратури, групи СП-92мп
Шевченко Олександр Олексійович

(підпис)

Науковий керівник: професор кафедри господарського та адміністративного права
д.ю.н., професор Петренко О.О.

(підпис)

Рецензент: доцент кафедри адміністративного права Київського національного університету
імені Тараса Шевченка к.ю.н., доцент Іваненко І.І.

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 2019 року

¹ Зазначається назва тієї кафедри, на якій навчається студент

² Зазначається прізвище завідувача тієї кафедри, на якій навчається студент

Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Факультет соціології і права

Кафедра господарського та адміністративного права *або*

Кафедра інформаційного права та права інтелектуальної власності¹

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою

Спеціальність/Спеціалізація 081 “Право”/ Господарське та адміністративне право і процес
або Інформаційне право та право інтелектуальної власності²

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ С.І. Бевз *або* С.Ю. Петряєв³
“ ____ ” _____ 201__ р.

ЗАВДАННЯ

на магістерську дисертацію студенту(-ці)

Шевченку Олександрю Олександровичу

1. Тема магістерської дисертації: **“Організаційно-правові засади управління у сфері юридичної науки в Україні”**

Науковий керівник магістерської дисертації: Петренко Олексій Олексійович, д.ю.н., професор,

затверджені наказом по університету від “ ____ ” _____ 20__ р. № _____

2. Строк подання студентом магістерської дисертації _____

3. Об’єкт дослідження _____

4. Предмет дослідження _____

¹ Зазначається назва тієї кафедри, на якій навчається студент

² Зазначається назва тієї освітньої програми (спеціалізації), на якій навчається студент

³ Зазначається прізвище завідувача тієї кафедри, на якій навчається студент

5. Перелік завдань, які потрібно розробити _____

6. Орієнтовний перелік графічного (ілюстративного) матеріалу _____

7. Орієнтовний перелік публікацій _____

8. Консультанти розділів магістерської дисертації¹

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	<i>нічого не зазначати</i>		

7. Дата видачі завдання _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка

Студент(-ка)

_____ **Шевченко О.О.**
 (підпис)

Науковий керівник магістерської дисертації

_____ **Петренко О.О.**
 (підпис)

¹ консультантом не може бути зазначено наукового керівника.

Зразок оформлення реферату магістерської дисертації

РЕФЕРАТ магістерської дисертації зі спеціальності 081 “Право”

на тему: “Організаційно-правові засади управління у сфері юридичної науки в Україні”
студентом(-кою) групи СП-92мп Шевченком Олександром Олексійовичем

Актуальність теми. ... (як правило, 1 абзац).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерську дисертацію виконано відповідно до планової тематики науково-дослідної роботи кафедри господарського та адміністративного права КПП ім. Ігоря Сікорського за темою “Правове забезпечення сталого розвитку” (державний реєстраційний номер 0118U100325)”.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертації є ... (як правило, 1 речення).

Для досягнення зазначеної мети автором були поставлені такі **завдання**: ...

Об'єктом дослідження є ... (як правило, 1 речення).

Предметом дослідження є ... (як правило, 1 речення).

Практичне значення одержаних результатів. (за наявності актів впровадження з зазначенням їхніх реквізитів).

Апробація результатів магістерської дисертації. Положення магістерської дисертації доповідалися автором на Міжнародній науково-практичній конференції “Право та суспільні відносини: умови та способи гармонізації” (м. Харків, 22-23 листопада 2019 р.).

Публікації. За матеріалами магістерської дисертації опубліковано 1 статтю у фаховому виданні України з юридичних наук та 1 тези наукової конференції.

Загальний обсяг магістерської дисертації складає 115 сторінок, з них основна частина – 99 сторінок. Дисертація містить 2 додатки (займає 5 сторінок). Список використаних джерел включає 97 найменувань (займає 11 сторінок).

Розділ 1 “Юридична наука як об'єкт організаційно-правового управління: загально-теоретичні та історико-правові питання”, який містить три підрозділи, присвячено загальнотеоретичним та історико-правовим питанням визначення поняття юридичної науки як об'єкта управління, окресленню її специфічних ознак, генезису дослідження управління у сфері юридичної науки у вітчизняній правовій науці.

Розділ 2 “Елементи організаційно-правового механізму управління у сфері юридичної науки в Україні” складається із трьох підрозділів і присвячений поглибленому аналізу основних складових елементів організаційно-правового механізму управління у сфері юридичної науки.

Розділ 3 “Перспективи організаційно-правового управління у сфері юридичної науки в Україні” складається із двох підрозділів і присвячений аналізу зарубіжного досвіду нормативного регулювання засад управління у сфері юридичної науки, а також проблемам та пріоритетам реформування організаційно-правових засад управління у сфері юридичної науки в Україні на сучасному етапі та їх нормативного закріплення.

Наукова новизна одержаних результатів і найбільш вагомні висновки та пропозиції.

1. Юридична наука – це система об'єктивно достовірних та систематизованих знань

про специфічні закономірності розвитку держави та права, яка включає знання про державно-правові факти, а також ідеї, теорії, поняття та концептуальні засади державно-правових явищ, спрямованні на вироблення рекомендацій щодо удосконалення державно-правової дійсності та виникають в результаті наукової діяльності. Його можна було б використовувати і у правових наукових дослідженнях і нормативно закріпити.

2. Ознаками юридичної науки є: а) те, що вона є системою об'єктивних та систематизованих знань про специфічні закономірності розвитку держави та права; б) включає вчення про державно-правові факти, а також ідеї, теорії, категорії та концептуальні засади державно-правових явищ; в) спрямована на вироблення рекомендацій щодо удосконалення державно-правової дійсності; г) є суспільною наукою із власним об'єктом, предметом, функціями, організаційно-правовими формами існування; д) має внутрішню побудову, складовими елементами якої є окремі галузеві юридичні науки, кожна з яких має свій власний предмет дослідження; є) є невід'ємною складовою правової системи держави поряд із правовою культурою та правосвідомістю.

3. Предметом юридичної науки є об'єктивні властивості та закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових інститутів та явищ у різних сферах суспільних відносин. Доцільним вбачається його розмежування із об'єктом, в якості якого розглядається держава і право (у їх різноманітності та структурній багатогранності). Функціями юридичної науки є: пізнавальна, евристична, прогностична, практико-організаційна, методологічна, ідеологічна, політична, аналітична, критична.

4. Елементами організаційно-правового механізму управління у сфері юридичної науки є: принципи, мета, завдання, функції, суб'єкти, форми і методи.

5. Принципами управління у сфері юридичної науки є основоположні засади, закономірності, які характеризують найбільш суттєві та важливі риси управлінської діяльності у сфері юридичної науки, носять програмно-організаційний характер та є фундаментом, на базі якого здійснюється управління юридичною наукою.

6. Завданнями управління у сфері юридичної науки є створення умов для функціонування мережі юридичних наукових установ та вищих навчальних закладів; створення умов для здійснення наукових досліджень особі індивідуально чи в колективі; патрунування юридичної науки; оптимізація всіх елементів механізму управління юридичною наукою; створення належної нормативно-правової бази розвитку юридичної науки в Україні; створення умов для інтеграції вітчизняної юридичної науки до європейського та світового наукового юридичного простору; забезпечення оптимізації систем підготовки (перепідготовки), атестації наукових кадрів вищої кваліфікації; оптимізація ролі недержавних суб'єктів управління юридичною наукою, посилення засад громадського впливу.

7. Функції управління у сфері юридичної науки є основними напрямками діяльності суб'єктів управління щодо виконання визначених або покладених на них завдань у відповідній сфері. Їх також можна розподілити на: основні загальні функції (організація, прогнозування і моделювання, планування, регулювання, координація, контроль), спеціальні функції суб'єктів управління юридичною наукою (мають специфіку форм прояву в залежності від суб'єкта управління та від особливостей його функціонування) та допоміжні функції управління (стратегічне і поточне планування, фінансування, стимулювання наукових досліджень, кадрове забезпечення).

8. Формами управління у сфері юридичної науки є зовнішнє вираження змісту управлінської діяльності як сукупності конкретних організаційно-правових дій суб'єктів управління (державних та недержавних), спрямованих на формування та реалізацію

управлінських цілей та функцій управління та є вираженням методів управління у сфері юридичної науки. Їх можна умовно поділити на: правові, неправові, прості, складні, структурні, функціональні.

9. Методом управління у сфері юридичної науки є сукупність способів і засобів впливу суб'єктів управління у сфері юридичної науки в Україні на керовані об'єкти. Методами управління у сфері юридичної науки слід вважати: заохочення, переконання і примус; методи прямого і непрямого впливу.

Список опублікованих праць:

1. Петренко О. А., Шевченко О. О. Атестація наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в системі функцій державного управління в сфері юридичної науки: аналіз зарубіжного досвіду на прикладі країн пострадянського простору. *Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць*. Київ, 2019. № 2 (42). С. 155–158.
2. Шевченко О. О. Нормативне закріплення заохочення як методу управління в сфері юридичної науки в Україні. *Право та суспільні відносини: умови та способи гармонізації*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 22-23 листопада 2019 р.: у 2-х томах. Харків: ГО "Асоціація аспірантів-юристів", 2019. Т. 1. С. 115–119.

Ключові слова: НАУКА, ЮРИДИЧНА НАУКА, УПРАВЛІННЯ, ГЕНЕЗИС, МЕХАНІЗМ, ПРИНЦИПИ, ФУНКЦІЇ, СУБ'ЄКТ, ФОРМИ, МЕТОДИ, ПЕРСПЕКТИВИ.

З нової сторінки текст реферату іноземною мовою (англійською, або тією, яку вивчав студент).

Зразок оформлення змісту магістерської дисертації

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП	4
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ <i>(за наявності)</i>	9
РОЗДІЛ 1. ЮРИДИЧНА НАУКА ЯК ОБ’ЄКТ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО УПРАВЛІННЯ: ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ	10
1.1. Поняття, ознаки та функції юридичної науки, її співвідношення із суміжними правовими поняттями	10
1.2. Історіографія дослідження управління у сфері юридичної науки у вітчизняній адміністративно-правовій доктрині.....	23
Висновки до Розділу 1	38
РОЗДІЛ 2. ЕЛЕМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ	39
2.1. Принципи, мета, завдання і функції управління юридичною наукою в Україні	48
2.2. Система суб’єктів управління у сфері юридичної науки в Україні	57
2.3. Форми і методи управління у сфері юридичною наукою в Україні	68
Висновки до Розділу 2	78
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ	79

3.1. Зарубіжний досвід організаційно-правового управління у сфері юридичної науки в Україні та шляхи його запозичення в Україні.....	79
3.2. Пріоритети реформування організаційно-правових засад управління у сфері юридичної науки в Україні та їх нормативного закріплення	87
Висновки до Розділу 3	96
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
<i>Додаток А. Назва додатку (за наявності)</i>	111
<i>Додаток Б. Назва додатку (за наявності)</i>	113

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ В СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ ТА
СПИСКУ ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТА
В РЕФЕРАТІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ
(відповідно до ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”)**

Однотомні видання

Один автор

1. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / вступ. ст. Н. И. Панова; пер с итал. М. М. Исаев. Киев: Ин Юре, 2014. 240 с. (Памятники правовой мысли).
2. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.
3. Воробей П. А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність: монографія / за ред. В. К. Матвійчука. Київ: Укр. академія внутр. справ, 1996. 116 с.
4. Галуцько В. Охорона права власності: адміністративно-правові аспекти: монографія. Херсон: ХМД, 2008. 348 с.
5. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.
6. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 216 с.
7. Кузніченко С. О. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану”: наук.-практ. комент. Харків: Право, 2015. 164 с.
8. Тertiшник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змін та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с.
9. Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.
10. Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY: Dover, 1951. 196 p.
11. Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY: Anchor, 2000. 680 p.

Два автори

1. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с.
2. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.
3. Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія “Наукові доповіді”).
4. Сташис В. В., Бажанов М. И. Преступления против личности в УК УССР и судебной практике. Изд. 2-е, испр. и доп. Харьков: Вища шк., 1987. 216 с.
5. Тимченко С. М., Бостан С. К. Актуальні проблеми теорії держави та права. ч. 1. Актуальні проблеми теорії держави: навч. посіб. Київ, 2008. 288 с.

Три автори

1. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. основи теорії:

підручник / за ред. В. Г. Буткевича. Київ: Либідь, 2002. 608 с.

2. Галуцько В., Пономаренко Г., Шкарупа В. Теорія держави і права: конспект лекцій. Херсон: ХМД, 2010. 280 с.

3. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

4. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

5. Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейников Д. О. Науково-практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України). Харків: Право, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого).

6. Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.

7. Zhovinsky E. Ya., Kryuchenko N. O., Paparyha P. S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Чотири і більше авторів

1. Адміністративне право України: навч. посібник / Галуцько В., Курило В., Короед С. та ін. Херсон: Грінь Д.С., 2015. Т 1. Загальне адміністративне право. 272 с.

2. Закон України “Про Національну поліцію”: наук.-практ. коментар / О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; за заг. ред. В. В. Сокуренка; передм. В. В. Сокуренка. Харків, 2016. 408 с.

3. Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін. Харків: [б. в.], 2013. 352 с.

4. Постклассическая онтология права: монография / С. И. Максимов и др.; под. общ. ред. И. Л. Честнова. Санкт-Петербург: Алетейя, 2016. 688 с. (Толкование источников права).

5. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 288 с.

6. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / Hubbard R. G., Koehn M. F., Omstein S. I. et. al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.

Без автора

(збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією, укладачі, упорядники)

1. Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. (Серія “Наукові праці кафедри господарського права Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”. Т. 1).

2. Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.

3. Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-е вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.

4. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2016. 496 с.

5. Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

6. Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.

7. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (30 верес. 2016 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.

8. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.
9. Україна в цифрах. 2007: стат. зб. Київ, 2008. С. 185–191.
10. Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.

Багатотомні видання

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України / редкол.: В. Д. Гончаренко (голова) та ін. 848 с.
2. Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.
3. Конституційне право України. академічний курс: підручник: у 2 т. / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. Київ: Юрид. думка. 2008. Т. 2. 800 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.
5. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права: в 6 т. Харків: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
6. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. відп. ред. Ю. Римаренко, Я. Кондратьєв, В. Тацій та ін. Київ: Ін Юре. Т. 3. 1224 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / за ред. О. В. Стовби. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.
8. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. 576 с.
9. Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: “Укр. енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 1999. Т. 2. 784 с.

Словники

1. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

Дисертації

1. Головкін Б. М. Теоретичні та прикладні проблеми детермінації і запобігання корисливій насильницькій злочинності в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2011. 406 с.
2. Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.
3. Сокурєнко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.
4. Цимбалістий Т. О. Конституційно-правовий статус державного кордону України: дис. ... канд. юрид. наук: 20.02.03. Хмельницький, 1998. 200 с.
5. Черевко П. П. Створення юридичних осіб приватного права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2008. 225 с.
6. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

Автореферати дисертацій

1. Галунько В. В. Адміністративно-правова охорона права власності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2009. 35 с.
2. Дутко А. О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень” / Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.
3. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.

4. Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.
5. Савченко Л. А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.

Бібліографічні показники

1. Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків: Право, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців).
2. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / за ред. О. Г. Кальмана. Харків: Одиссей, 2003. 128 с.
3. Систематизований показник матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997–2005 роки / уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.

Методичні рекомендації

1. Приходько Ю. П. Призначення судових експертиз під час розслідування неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: метод. рек. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2016. 42 с.

Газети

1. Юридичний вісник України. 2011. № 28. 12 січ.

Архівні документи

1. Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ академії в 1929–1930 рр. Інститут рукопису національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. (Всеукраїнська академія наук). Спр. 1686. 30 арк.
2. Заява приват-доцента по кафедрі філософії Київського університету П. Светлова від 23.10.1919 про необхідність читання курсу гносеології. Державний архів м. Києва. Ф. 16. Оп. 469. Спр. 381. 13 арк.
3. Лист Голови Співки “Чорнобиль” Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.
4. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.
5. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
6. Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5.

Депоновані друковані праці

1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов и др. М., 2002. 110 с. деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.
2. Разумовский В. А., Андреев Д. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе. М., 2002. 210 с. деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.

Препринти

1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр

“Харьк. физ.-техн. ин-т”; ХФТИ 2006-4).

2. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Стандарти

1. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).

2. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.

Каталоги

1. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.

2. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.

3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с.

4. Університетська книга: осінь, 2003: каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11 с.

Патенти

1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Авторські свідоцтва

1. А. с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). № 3360585/25-08; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Частина видання

Розділ книги

1. Борисова В. И. Право частной собственности в системе социально-экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. *Харьковская цивилистическая школа: право собственности*: монография / под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С. 87–99.

2. Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. *Кримінологія. Загальна та Особлива частини*: підручник / за ред. В. В. Голіни. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.

3. Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. *Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю*. Харків: Право, 2010. С. 221–229.

4. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.

5. Чорний Д. М. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації. *По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець XIX – початок XX ст.)*. Харків, 2007. розд. 3. С. 137–202.

6. O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. *Gender issues across the life cycle* / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107–123.

Стаття з продовжуваного видання

1. Галуцько В. В. Адміністративно-правові відносини: алгоритм дослідження суспільних відносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 3. С. 124–131.
2. Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*: Зб. наук. праць. Харків, 2013. Вип. 123. С. 65–77.
3. Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.
4. Семенюк О. Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. *Держава і право*: Зб. наук. праць. Серія Юридичні науки. Випуск 72. Київ: Вид-во “Юридична думка”, 2016. С. 152–166.
5. Мозоль А. П. Злочинність мігрантів (кримінологічна характеристика). *Вісник Університету внутрішніх справ. Серія “Право”*. Харків, 1999. Вип. 7. Ч. 2. С. 112–119.

Стаття з періодичного видання (журнал, газета)

1. Березенко В. В. Законодавче регулювання захисту та охорони державного кордону України: універсалізація норм міжнародного і національного права. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 7. С. 86–92.
2. Березенко В. В. Проблеми концептуального визначення кордону та інших суміжних понять у науці конституційного права. *Юридична Україна*. 2016. № 3–4. С. 39–44.
3. Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровільних формувань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 84–88.
4. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57–60.
5. Середа М. Мирні зібрання: практика адміністративних судів 2015 р. *Юридичний вісник України*. 2016. 12–18 лют. (№ 6). С. 5.
6. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. *Голос України*. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.
7. Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.
8. Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. *New York Times*. 2010. March 31. P. C1.

Стаття з довідкового видання

1. Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. *Великий енциклопедичний юридичний словник* / за ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.
2. Гончаренко В. Д. Повне зібрання законів Російської імперії. *Велика українська юридична енциклопедія*. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 573–574.
3. Рієка В. О. Декларація митна. *Юридична енциклопедія*. Київ: Укр. енциклопедія, 1998. Т. 2. С. 29.
4. Bergmann P. G. Relativity. *The New Encyclopedia Britannica*. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.

Рецензії

1. Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. *Віче*. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.

2. Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. *Journal of Criminal Justice Education*. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. *In the shadow of death: Restorative justice and death row families*. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.

Тези доповідей з матеріалів конференцій, круглих столів

1. Березенко В. В. Конституційно-правовий статус державного кордону України. *Правові реформи в Україні: реалії сьогодення*: тези доп. VII всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. Дню юриста України (Київ, 29 жовт. 2015 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 63–65.
2. Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. *Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.
3. Борисова В. І. Зміст заповіту. *Проблеми цивільного права та процесу*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О. А. Пушкіна (Харків, 27 травня 2016 р.). Харків: ХНУВС, 2016. С. 20–24.
4. Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. *Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні*: матеріали XXII Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків. 2009. С. 47–49.
5. Павленок В. М. Національна стратегія охорони державного кордону України та проблеми її забезпечення в сучасних умовах. *Європейська інтеграція України: сучасний стан та перспективи розвитку*: матеріали підсумкової наук.-теорет. конф. (Київ, 22 квіт. 2016 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2016. С. 18–20.
6. Шаповал В. Свобода та “природні права” людини як основа людського виміру права. *Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)*: матеріали першого всеукр. круглого столу, м. Львів, 16–17 верес. 2005 р. Львів: Край, 2006. С. 286–295.
7. Wu C. K., Makhlof M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. *Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011*. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.

Електронні видання

1. Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282) (дата звернення: 17.08.2019).
2. Вільчик Т. Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів. *Форум права*: електрон. наук. фахове вид. 2016. № 1. С. 30–36. URL: http://www.nbu.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_7.pdf (дата звернення: 20.09.2019).
3. Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302> (дата звернення: 17.08.2019).
4. Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>.
5. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL:

<http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.08.2019).

6. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; м. Костянтинівка, Сектор “С” АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://www.dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf. (дата звернення: 15.09.2019).

7. Харківський національний університет внутрішніх справ // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Харківський_національний_університет_внутрішніх_справ (дата звернення 15.09.2019).

8. Axak N. Development of multi-agent system of neural network diagnostics and remote monitoring of patient. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2016. Vol. 4, № 9 (82). P. 4–11. DOI: 10.15587/1729-4061.2016.75690.

9. Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *Journal of Popular Culture*. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.

10. Feminism. *Encyclopedia Britannica online*. URL: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/724633/feminism>.

11. Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. *Essays of an information scientist*. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.09.2019).

12. Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. *Meaningful Play 2010*: October 21-23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.08.2019).

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”.

2. Відповідно до ДСТУ 3582:2013 “Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою”, якщо вид видання містить одне слово (наприклад: монографія, то слід писати його повністю, а якщо два і більше, то необхідно ці слова скорочувати, наприклад: навч. посіб., метод. рек., наук.-практ. посіб. та ін.).

3. При складанні бібліографічного опису необхідно використовувати скорочення, подані в ДСТУ 3582:2013 “Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою”, ДСТУ 7093:2009 “Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами” (ГОСТ 7.11-2004, MOD) та ГОСТ Р 7.0.12–2011 “Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на русском языке”.

4. Опис складається з елементів, які поділяються на обов’язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов’язкові чи обов’язкові та факультативні елементи. Обов’язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі. Для книг дозволяється не вказувати видавництво, для дисертацій та авторефератів може бути не вказане місце захисту та повна назва спеціальності.

5. Відомості про документ, опублікований іншою мовою, ніж мова основного тексту, в Списку використаних джерел та бібліографічних посиланнях незалежно від їх типу (позатекстове, підрядкове, внутрішньотекстове) наводять **мовою оригіналу**.

6. У списку опублікованих праць студента, який наводять в рефераті МД, необхідно вказати **прізвища та ініціали всіх його співавторів** незалежно від виду публікації.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ,
НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ДЖЕРЕЛ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ
В СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ**

1. Венская конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. *Україна в міжнародно-правових відносинах*. Київ: Юрінком, 1996. Кн. 1 : Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога : зб. документів / упоряд.: В. Л. Чубарєв, А. С. Мацко. С. 19–56.
2. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2019).
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
5. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1971. додаток до № 50. Ст. 375.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
8. Гражданский кодекс Республики Беларусь. Минск: Национальный центр правовой информации республики Беларусь, 1999. 442 с.
9. Гражданский кодекс Российской Федерации от 30 ноября 1993 г. № 51-ФЗ. *Российская газета*. 1994. 8 декабря. № 238-239. Ст. 1551.
10. Кодекс Республики Беларусь об административных правонарушениях: принят Палатой представителей 17 декабря 2002 г., одобрен Советом Республики 2 апреля 2003 г. Минск: Амалфея, 2003. 256 с.
11. Кодекс Республики Молдова о правонарушениях с последними изменениями и дополнениями: Мониторул Официал N 10-12/41 от 18.01.2013. Кишинев, 2013. 128 с.
12. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення : Закон України від 22 вересня 2005 р. № 2899-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 52. Ст. 565.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.09.2019).
14. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Голос України*. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.
15. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 17.09.2019).
16. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24-92. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 11., Ст. 94.
17. Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.

18. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010. *Урядовий кур'єр*. 2010. 14 грудня. № 234 (4385). С. 5-6.
19. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. Ст. 154.
20. Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР: Постанова Верховної Ради України від 12 вересня 1991 р. № 1545-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. Ст. 621.
21. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 липня 1996 р. № 854. *Зібрання постанов і розпоряджень Уряду України*. 1996. № 15. Ст. 418. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/854-96-%D0%BF> (дата звернення: 15.09.2019)
22. Деякі питання дерегуляції господарської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 367. *Офіційний вісник України*. 2019. № 36. Ст. 1260.
23. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі тютюновими виробами: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24 липня 2002 р. № 218. *Офіційний вісник України*. 2002. № 34. Ст. 1632.
24. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом Міністерства юстиції України від 08 жовтня 1998 р. № 53/5 (у редакції наказу від 26 грудня 2012 р. № 1950/5). *Офіційний вісник України*. 2013. № 3. Ст. 91.
25. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16 листопада 2000 р. № 13-рп/2000. *Офіційний вісник України*. 2000. № 47. Ст. 2045.
26. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 жовтня 2004 р. № 15. *Вісник Верховного Суду України*. 2004. № 11 (51). С. 8–13.
27. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності: Рекомендації президії Вищого господарського суду України від 10 червня 2004 р. № 04-5/1107. *Вісник господарського судочинства*. 2004. № 3. С. 52–65.
28. Ухвала Львівського апеляційного адміністративного суду від 15 липня 2008 р. № 22а-3019/08. *Бухгалтерія*. 2009. 9 березня. № 10 (841). С. 25–26.
29. Щодо місцезнаходження (місце проживання або іншої адреси), за якою здійснюється зв'язок з фізичною особою – підприємцем: Лист Міністерства юстиції України від 23 січня 2018 р. № 1028/8.4.3/ін-18. URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2018/02/06/20180206113205-54.pdf>. (дата звернення: 17.08.2019).
30. Щодо переліку відомостей, що зазначаються у статуті товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю: Лист Міністерства юстиції України від 7 червня 2018 р. № 6623/8.4.3/32-18. *Баланс*. 2018. 13 серпня. № 64-65. С. 28; *Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації*. 2018. 13 серпня. № 33. С. 28.
31. Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57990> (Last accessed: 17.09.2019).

32. Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.09.2019).

33. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: Проект Закону України від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.08.2019).

Примітки:

1. У Списку використаних джерел вказувати **повну назву, дату прийняття (ухвалення) та номер** нормативно-правового акту (джерела судової практики).

2. Для нормативно-правових актів вказувати **лише офіційне джерело опублікування** (як правило, найперше) або **окремі офіційні видання** (у вигляді брошур, в збірниках нормативно-правових актів тощо).

3. **За відсутності офіційних джерел опублікування** для джерел судової практики та актів ненормативного характеру (роз'яснення, листи тощо), а також міжнародно-правових актів та нормативно-правових актів інших держав допускається посилання на неофіційні публікації або публікації в мережі Інтернет, зокрема, в базі даних “Законодавство України” (з зазначенням **повної адреси** Інтернет-сторінки та **дати звернення**, наприклад, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/va003700-03> (дата звернення: 17.08.2019))

ВІДГУК

наукового керівника магістерської дисертації

виконаної на тему: “ _____
_____ ”

студентом(-кою)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Обґрунтування актуальності теми

Обґрунтування мети дослідження

Аналіз стану розробленості проблеми

Обґрунтованість вибору методології дослідження

Джерелознавча база (використана література)

Практична спрямованість дисертації (дисертацію виконано за заявкою організації, за інтересом навчального процесу кафедри, на підставі реальних вихідних даних, дисертація носить суто навчальний характер тощо)

Рівень самостійності розробки теми

Обґрунтованість висновків та рекомендацій

Реалізація матеріалів дисертації (апробація у вигляді статті, доповіді на конференції, результати дисертації прийнято до використання в навчальному процесі, в дисертації установ та організацій тощо)

Рівень використання новітніх інформаційних технологій

Виконання плану-графіку написання дисертації, завершеність дослідження

Якість оформлення дисертації

Зауваження

Загальні висновки про можливість допуску дисертації до захисту

Науковий керівник магістерської дисертації

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

“ ____ ” _____ 201__ р.

ВІДГУК

наукового керівника магістерської дисертації

виконаної на тему: “ _____
_____ ”

студентом(-кою) групи СП-92мп _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(текст відгуку)¹

(Відгук має закінчуватися так)

На мою думку, якість підготовки П.І.Б. студента(-ки)
повністю відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики
спеціальності 081 “Право”. Вважаю, що магістерська дисертація студента(-ки) _____
П.І.Б. студента(-ки) повністю відповідає встановленим вимогам до
кваліфікаційних робіт освітнього ступеня магістра зі спеціальності 081 “Право”, може бути
рекомендована до захисту, а її авторів (авторці), студенту(-ці) П.І.Б.
студента(-ки) повністю, може бути присвоєна кваліфікація магістра права
за спеціальністю 081 “Право”.

Науковий керівник магістерської дисертації

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

¹ Вимоги до змісту відгуку наукового керівника МД див. на с.16-17.

НАПРАВЛЕННЯ НА РЕЦЕНЗІЮ

Шановний _____
(вчене звання, прізвище та ініціали рецензента)

Прошу Вас до “ ____ ” _____ 201__ р. підготувати та надати рецензію
(дата надання рецензії)

на магістерську дисертацію студента(-ки) _____
(ПІБ дипломника)

на тему “ _____ ”

(повна назва теми)

Завідувач кафедри _____ С.І. Бевз *або* С.Ю. Петряєв¹
(підпис)

“ ____ ” _____ 201__ р.

¹ Зазначається прізвище завідувача тієї кафедри, на якій навчається студент

РЕЦЕНЗІЯ

на магістерську дисертацію

виконану на тему: “ _____ ”

(повна назва теми МД)

студентом(-кою) групи СП-92мп _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

(текст рецензії)¹

(Рецензія має закінчуватися так)

Вважаю, що магістерська дисертація студента(-ки) П.І.Б.
повністю відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційних робіт
освітнього ступеня магістра та заслуговує оцінки “_____”², а її авторові (авторці),
студенту(-ці) П.І.Б. повністю, може бути присвоєна
кваліфікація магістра права за спеціальністю 081 “Право”.

Рецензент

(посада, місце роботи, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Печатка установи (організації), де працює рецензент³

¹ Вимоги до змісту рецензії на МД див. на с.18.

² оцінка вказується за університетською шкалою оцінювання (“відмінно”, “дуже добре”, “добре”, “задовільно”, “достатньо”, “незадовільно”).

³ тільки для рецензента з іншого ВНЗ чи наукової установи (не з КПІ ім. Ігоря Сікорського)